

Svar på Centerens fullmäktigegrupps och 34 andra ledamöters motion om att förstärka säkerhetsläget i Vanda

VD/5907/00.02.00.03/2024

PT/LR/MH/MT/EA

Centerens fullmäktigegrupp och 34 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”De som undertecknat fullmäktigemotionen förutsätter att Vanda stad inleder sektorsövergripande förhandlingar med polisen och inrikesministeriet som ansvarar för den interna säkerheten, Vanda och Kervo välfärdsområde, andra städer i huvudstadsregionen samt organisationer som är verksamma i Vanda. Målet är att avtala om nödvändiga extra åtgärder för att förstärka säkerhetsläget i Vanda.

Enligt polisens störningsindex är Vanda den minst säkra staden i Finland och situationen försämrades betydligt i början av 2024. Det störningsindex som polisen följer upp består av antalet brott och uppgifter vägda enligt brottets allvarlighetsgrad i förhållande till invånarantalet. Ju högre indexvärdet är, desto fler störningar finns det.

I Vanda var siffran 311,5 under januari–juni, medan den var 195,4 i Helsingfors och 96,8 i Esbo. Indexets jämförelseår var 2014, då hela landets genomsnitt var 100. Med andra ord var störningsindexet i Esbo mindre än landets genomsnitt år 2014. I Vanda var det däremot över tre gånger så högt. I augusti begicks nya exceptionella och allvarliga brott i Vanda till och med i dagsljus.

Enligt Vandas fullmäktigestrategi är trygghet och trivsamt, goda dagliga tjänster och trafikförbindelser viktiga ur invånarnas synvinkel. Vidare är bra centrum enligt strategin intensiva i fråga om utrymme och aktiviteter, samt också trygga för alla, både barn och äldre. Ett av strategins teman är ett Vanda som stärker välfärden och som en del av det är det viktigt att också beakta stadsbornas säkerhet.

Trots strategins målbild har störningsindexet under fullmäktigeperioden utvecklats i en sämre riktning. I slutet av den föregående fullmäktigeperioden 2020 var siffran något under 180. Siffran har efter det ökat varje år. Det är uppenbart att de nuvarande åtgärderna inte har räckt till, utan staden är mindre säker än tidigare. Som något som urskiljer Vanda från resten av landet bör det unga och mångkulturella befolkningsunderlaget beaktas.

Rikspolisens statistik visar att personer under 15 år allt oftare gör sig skyldiga till både misshandel och rån. Antalet våldsbrott som begåtts av åldersgruppen började öka i början av decenniet och ökningen verkar ha fortsatt i år.

I Finland är polisens uppgift att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten. Polisen förebygger brott och utreder dem. Polisens centrala mål är att alla kan känna sig säkra. Det ser ändå ut som att polisen tvingas att göra inbesparingar i årsslutet, något som inte kan sägas leda till förbättrad säkerhet.

Intern säkerhet handlar ändå om så mycket mer än bara polisens och andra statliga myndigheters verksamhet. Den övergripande säkerhetens betydelse betonas ytterligare i beredskapen för olika åtgärder för hybridpåverkan.

Hemmen, skolorna, ungdomsarbetet, social- och hälsovårdstjänsterna samt organisationer, församlingar och andra religiösa samfund inom tredje sektorn har alla en egen roll. Det finns ett behov av att öka närvaron av trygga vuxna och fostringsarbetet bland barn och unga. Också polisen bör i högre grad än för närvarande bland annat utföra förebyggande upplysnings- och rådgivningsarbete i skolorna.

För att förstärka säkerhetsläget behövs att alla bidrar till mångsidiga åtgärder och är vaksamma. Vanda stad bör dock ta det försämrade säkerhetsläget i Vanda på särskilt stort allvar och samla andra aktörer som kan påverka säkerhetsläget kring ett gemensamt samtal. Staden bör utan dröjsmål inleda förhandlingar om vilka ytterligare åtgärder som behövs för att göra alla Vandabors vardag säkrare för alla.”

Stadsfullmäktige 19.8.2024 § 30

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

De som har lämnat in motionen har lyft fram att Vanda är den minst säkra staden i Finland, enligt t.ex. polisens störningsindex. Vid polisens informationsmöte onsdagen den 15.1.2025 berättade Polisstyrelsen om siffrorna för störningsindexet som de publicerat och berättade att antalet allvarliga våldsbrott på allmänna platser håller på att öka, särskilt bland unga. Våldet är mycket ofta kopplat till droger. I störningsindexet, som står i relation till antalet invånare, räknar polisen in brott mot liv, misshandel och sexualbrott, vandaliseringsbrott och försök till sådana brott som registrerats på offentliga platser. I störningsindexet betonas brottsanmälningarna enligt hur allvarliga de är. Av den här anledningen kan vissa enskilda, mycket allvarliga brott höja indexet avsevärt.

Vanda toppar den mesta mätningsstatistiken över säkerhetsavvikelser. Antalet incidenter och upplevelserna och känslan av trygghet korrelerar dock inte alltid med varandra. Vanda stad genomförde en enkät om säkerhet i oktober 2024. Målet med enkätundersökningen var att utreda stadsbornas uppfattning om säkerheten i Vanda och kartlägga därtill hörande hot. Enkäten besvarades av 1683 Vandabor. Det finns betydande skillnader i områdena när det gäller trygghetskänslan. Det egna grannskapet upplevdes också som betydligt tryggare än det egna bostadsområdet eller hela staden. Hela staden upplevdes som trygg eller ganska trygg av 21 procent av svarspersonerna, medan 71 procent ansåg att det egna grannskapet var tryggt.

På stadsnivå är svarspersonerna mest oroad över ungdomsbrottsligheten, omfattningen av polisens övervakning och marginaliseringen av människor. Svarspersonerna ansåg att de största problemen är försäljningen eller användningen av narkotika och störande personer på offentliga platser. De upplevda problemen ligger på ungefär samma nivå som i den enkät som genomfördes år 2021.

I enkäten om säkerhet tillfrågades stadsborna också om hur trygghetskänslan kunde förbättras. Det överlägsna förstahandsalternativet var en ökning av polisövervakningen. Större polisövervakning önskades särskilt i de områden där trygghetskänslan upplevdes vara svag. En effektiv övervakning av

minderårigas bruk av rusmedel samt utökade möjligheter för unga att delta i fritidsaktiviteter ansågs också vara viktiga sätt att förbättra säkerheten.

Enkäten om säkerhet är en del av Vanda stads långsiktiga säkerhetsarbete. De uppgifter som samlas in från enkäten om säkerhet och andra källor analyseras och används för att utarbeta Vanda stads nya säkerhetsplan. Planen kommer att innehålla en bedömning av omvärlden samt ett stort antal konkreta åtgärder genom vilka staden strävar efter att förbättra stadsbornas säkerhet och trygghetskänsla. I utarbetandet av säkerhetsplanen deltar på bred front stadens verksamhetsområden samt andra centrala aktörer, som Polisinrättningen i Östra Nyland och Vanda och Kervo välfärdsområde. Avsikten är också att involvera centrala aktörer inom tredje sektorn samt stadsborna.

När ungdomsbrottsligheten på stadens initiativ har undersökts närmare har det visat sig att den är koncentrerad till samma områden som många andra samhällsliga utmaningar, såsom social och ekonomisk ojämlikhet. Erfarenheterna från andra nordiska länder visar att man bör ingripa i de bakomliggande orsakerna till problemen på ett förebyggande sätt. Segregationsprogrammet, som inleddes vid ingången av 2025, kommer att innehålla en åtgärdsplan och mätare för att ingripa i och förebygga gängbildning och ungdomsvåld. När programhelheten utformades upptäckte man att ungdomsbrottsligheten syns mer i områden där bakgrundsfaktorer som förknippas med segregation är tydligt närvarande, såsom sysselsättningsgraden och en utbildningsnivå som är lägre än genomsnittet. I samband med åtgärdsprogrammet NEET, som utformades samtidigt, konstaterades det att även detta fenomen syns i samma områden.

Utifrån det områdesvis granskade informationsmaterialet kom man fram till att det är ändamålsenligt att utvidga fokus för det program som ska inledas till att omfatta förebyggande av segregation. Programmet är sektorsövergripande inom alla verksamhetsområden, och målen och åtgärderna utarbetas tillsammans med serviceområdena. Finansiering och partner söks aktivt också utanför staden. Programmet innehåller mål på kortare och längre sikt samt åtgärdsplaner för särskilt utvalda områden med beaktande av deras särdrag.

Utöver Vanda stads åtgärder och arbetsgrupper finns det olika samarbetsprojekt med välfärdsområdet, närmommunerna och organisationer där man utvecklar metoder för att ingripa med låg tröskel, som RFV:s forum "Invid spåret" som ordnades år 2024.

Vanda stad håller på att i samarbete med Vanda och Kervo välfärdsområde och polisinrättningen i Östra Nyland inleda ett pilotförsök med en modell för områdesrespons i Myrbacka, vilken styrs av sekretariatet för regionförvaltningsverkets beredskapskommitté. Myrbacka har valts ut som pilotobjekt för områdesresponsarbetet på grund av dess omfattande säkerhetsproblem. Säkerhetsläget i Myrbacka oroar myndigheterna och även de politiska beslutsfattarna har krävt åtgärder. Syftet med modellen är att skapa ett nätverk av myndigheter och lokala aktörer, inklusive aktörer och företag inom tredje sektorn. Genom nätverket kan man bemöta situationer där signaler upptäcks som s.k. fenomen, som i fallet Myrbacka.

Arbetsättets mål på kort sikt är att skapa en gemensam lägesbild och dela information mellan olika aktörer, följa upp gemensamma mätare, samtala kring förståelse och fastställa åtgärder, förtydliga aktörernas ansvar samt rikta åtgärder och lösningar och samordna dem med identifierade problem. Syftet är att analysera lägesdata och identifiera de viktigaste problemen som kräver lösningar eller åtgärder via nätverket så att varje aktör förstår sin roll via lägesbilderna och identifierar sitt eget uppgiftsområde.

Vanda stad bedriver ett nära samarbete med polisnrättningen i Östra Nyland för att lösa lokala säkerhetsproblem. Kivistö var föremål för polisens lokala problemlösningssmodell sommaren 2024. Man ville stödja en säker tillväxt i Kivistö eftersom man i området hade upptäckt problem förknippade med rusmedel och med trafiken. Särskilt stadsmiljöns verksamhetsområde deltog. Genom verksamheten lyckades man avsevärt förbättra säkerheten i Kivistö. Polisens områdeskännedom gör det lättare att ingripa och ge stöd när det gäller säkerheten hos olika samhällsgrupper och att skapa områdesnätverk. Polisnrättningen i Östra Nyland har nu på samma sätt tagit fokus på Myrbacka för den lokala problemlösningssmodellen.

Genom mångprofessionellt samarbete stöds barns och ungas välbefinnande och förebyggandet av brottslighet, till exempel genom Ankarverksamheten. I samarbetet med polisen betonas sektorsövergripande samarbete, tidigt ingripande och tjänster med låg tröskel. Samarbetet mellan den förebyggande verksamheten vid polisnrättningen i Östra Nyland och skolorna i Vanda för att utreda brott som begåtts i skolorna är exceptionellt bra. Motsvarande verksamhet finns inte i lika stor utsträckning någon annanstans.

För närvarande funderar stadens ledning på sätt för att genom snabba synliga åtgärder kunna ingripa i säkerhetsavvikelser och nedskräpning, särskilt på platser där det finns en ständig folkström. För att stärka säkerhetsläget i Vanda verkar staden redan sektorsövergripande på det sätt som föreslås i fullmäktigemotionen tillsammans med polisen och inrikesministeriet som ansvarar för den inre säkerheten, Vanda och Kervo välfärdsområde, de övriga städerna i huvudstadsregionen samt organisationer som är verksamma i Vanda. Ansträngningarna för att dela med sig av en enhetligare lägesbild ännu mer i realtid och möjliggöra snabba åtgärder kommer att fortsätta och förstärkas, särskilt i och med det inledda segregationsprogramarbetet.

Stadsstyrelsen 24.2.2025 § 23

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Centerns fullmäktigegrupp och de 34 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag.
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 24.3.2025 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Centerns fullmäktigegrupps och 34 andra ledamöters undertecknade motion om att förstärka säkerhetsläget i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Markus Hammarström, säkerhetschef, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))